

/// Kinderrechten

Jongerenrapportage over
Kinderrechten in Nederland 2007

///Jongeren laten zich horen

Inhoudsopgave

Introductie	3
Algemene principes	4
Voorzieningsrechten	9
Beschermingsrechten	14
Participatierechten	18
Conclusie	21
Bronnen	22
Bijlage I: Kenmerken van de onderzochte groep jongeren	23

Colofon

Aanvulling op:

NGO-rapportage over het Koninkrijk der Nederlanden
aan de VN Commissie inzake de Rechten van het Kind.

Het Kinderrechtencollectief bestaat uit:

Defence for Children International | Unicef | Nationale Jeugdraad
Jantje Beton | Kinderrechtswinkel | Save the Children |
Plan Nederland | Stichting Kinderpostzegels

© Nationale Jeugdraad, 2007
www.jeugdraad.nl

Met dank aan:

Alle jongeren, organisaties, instellingen en anderen die een
bijdrage hebben geleverd aan dit rapport.

Tekst: Kim de Vos, Britt van der Huls, Hilda Alberda,
Sheila Rebel

Vormgeving: Crossings Communications

*‘Je moet de kans krijgen
te zeggen wat je te zeggen
hebt’ (meisje, 16)*

Inleiding

Elke vijf jaar moet de Nederlandse overheid verslag uitbrengen aan de Verenigde Naties over de staat van kinderrechten in Nederland. Parallel hieraan brengt het Kinderrechtencollectief een NGO-rapportage uit. De Nationale Jeugdraad is van mening dat de rechten van jongeren alleen goed in acht worden genomen als jongeren zelf vinden dat dit inderdaad het geval is. Daarom heeft het Kinderrechtencollectief besloten de NGO-rapportage aan te vullen met een jongerenrapportage. Deze rapportage geeft de jongeren in het Koninkrijk der Nederlanden de kans hun stem te laten horen. We vroegen hoe jongeren in het leven staan, of ze hun rechten kennen, hoeveel waarde ze aan hun rechten hechten en of ze ooit voor die rechten hebben moeten opkomen.

Het recht op inspraak is één van de belangrijkste onderdelen van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Desondanks is het in Nederland een van de rechten die het meest ondergewaardeerd is en het vaakst geschonden wordt. Wanneer ze gevraagd worden voor welke rechten ze ooit hebben moeten opkomen, noemden jongeren het vaakst het recht op het uiten van hun eigen mening. In het Verdrag staat niet alleen dat de mening van jongeren gehoord moet worden, maar ook dat die in acht genomen moet worden in alle zaken die hen aangaan. Er zijn maar weinig zaken die de belangen van jongeren zo diep raken als de inachtneming van hun fundamentele rechten. Daarom is het van belang ze te laten deelnemen in de processen die de invulling van deze rechten trachten te verzekeren.

Deze jongerenrapportage is samengesteld uit bijdragen van duizenden jongeren en bevat het verslag over Kinderrechten van het Jeugdraadpanel en andere verslagen van het Kinderrechtencollectief. De bijdragen zijn geleverd door jongeren die gedurende de afgelopen vijf jaar vielen onder de definitie van een kind. Dit gebeurde zowel op individuele basis als in organisatieverband via online enquêtes en diepte-interviews. Zodoende geeft deze rapportage een waardevol inzicht in de kennis die jongeren hebben van hun rechten en de waarde die zij eraan hechten.

Het behoeft geen verdere uitleg dat Nederland over het algemeen één van de beste plaatsen is voor een kind om op te groeien. In het overzicht van het welzijn van kinderen in rijke landen (Unicef 2007) nam Nederland zelfs een toppositie in. Net als in eerdere rapporten, benadrukt de NGO-rapportage 2007 van het Kinderrechtencollectief dat Nederland voor jongeren een goede plek is om te leven. Dit standpunt wordt ook benadrukt door de geïnterviewde jongeren in deze jongerenrapportage. Zoals een twaalfjarig meisje in Nederland zei: 'Weet je, het leven in Nederland is best goed'.

Aan de andere kant worden op individueel niveau nog dagelijks de rechten van een groot aantal jongeren in het Koninkrijk der Nederlanden bedreigd of geschonden. Jongeren in een kwetsbare positie, die het meest afhankelijk zijn van een goede uitvoering van het Verdrag, worden het minst gehoord. Helaas worden juist van deze groep de rechten het vaakst geschonden. Daarom besteedt de jongerenrapportage speciale aandacht aan de ervaringen van jongeren in achterstandsposities. Jonge asielzoekers, jonge delinquenten en tienermoeders, maar ook jongeren met een beperking, jongeren uit achterstandswijken en vele anderen hebben in belangrijke mate bijgedragen aan het ontstaan van deze rapportage. De verschillen tussen het vaste land en de Nederlandse Antillen en Aruba zijn verontrustend. Jongeren op de Eilanden, vooral degenen in kwetsbare posities, worden regelmatig geconfronteerd met een andere realiteit en zeer verschillende problemen.

Deze rapportage illustreert treffend dat voortdurende inzet nodig is om kinderrechten in het Koninkrijk der Nederlanden te waarborgen.

In het rapport behandelen we eerst de algemene principes. Daarna zullen we de rechten op voorzieningen, bescherming en participatie behandelen. Niet alle rechten uit het Verdrag zullen genoemd worden: we bespreken alleen de rechten die genoemd werden in de interviews en enquêtes.

Algemene principes

Non-discriminatie

Artikel 2

Het Verdrag is van toepassing op iedereen, ongeacht ras, religie, bekwaamheden, wat ze denken en zeggen, of uit wat voor familie ze komen.

Het recht op bescherming tegen discriminatie ligt aan de basis van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Tegelijkertijd worden veel jongeren nog dagelijks geconfronteerd met discriminatie.

Jongeren over discriminatie

Jongeren in Nederland weten wat discriminatie is en velen zijn zich bewust van het belang van dit recht op non-discriminatie. Wanneer ze gevraagd werd welk recht ze het meest belangrijk vonden, antwoordde één op de acht jongeren die deelnamen aan het onderzoek van het Jeugdraadpanel¹, het recht op gelijke behandeling. Een 18-jarige jongen op Aruba vertelde: 'Het is een mensenrecht om gelijk behandeld te worden'. En een 16-jarige Antilliaanse tienermoeder zei: 'Uiteindelijk zijn we allemaal hetzelfde, ook al is onze huidskleur verschillend'. Een andere tienermoeder (19) antwoordde: 'Dat is niet helemaal waar, we zijn allemaal van het begin af aan hetzelfde!'

In 2005 spraken we met jongeren over hun houding ten opzichte van anderen.² Zoals een 15-jarig meisje in Nederland ons vertelde: 'Respect betekent dat je andere mensen de kans geeft zichzelf te zijn'.³ Of zoals een ander meisje (16) zei: 'Respect verdienen betekent dat je geïnteresseerd bent in wat iemand te zeggen heeft en laat zien dat je zijn of haar mening begrijpt, ook al ben je het er niet mee eens'. Op een school voor jongeren met leerproblemen, noemden ze problemen met vooroordelen. Een meisje (12) zei: 'Ik heb niets tegen Marokkanen, maar sommigen kun je gewoon niet vertrouwen'. Een ander meisje (12) voegde daaraan toe: 'Er zijn ook slechte Nederlanders en er zijn goede Nederlanders. Er zijn overal slechte mensen. Het probleem is dat je te veel hoort over slechte Marokkanen'.

Jongeren kwamen ook met ideeën om verschillende vormen van discriminatie aan te pakken. Een 16-jarige jongen zei: 'Jongeren zouden de minister kunnen helpen met de strijd tegen racisme als ze hem vertellen wat zij denken dat er verkeerd gaat'. Jongeren zeiden ook dat ze meer zouden willen begrijpen van andere culturen en religies⁴. Zoals een 18-jarig meisje zei: 'Op school zouden ze beter moeten uitleggen wat de Islam inhoudt en ze zouden ons meer moeten leren over religie in het algemeen'. Of zoals een 17-jarige jongen zei: 'De overheid zou jongeren moeten aanmoedigen met ideeën te komen om de communicatie tussen moslims en mensen met andere religies te verbeteren'. Vooral voor jonge (tweede generatie) immigranten staat het begrip voor andermans religie hoog in het vaandel. Zoals een jonge asielzoeker ons vertelde: 'In Nederland maken mensen een groot taboe van de Islam'.

Status

Specifieke vormen van discriminatie tegen jongeren zijn vandaag de dag nog steeds aan de orde. Het Kinderrechtencollectief vermeldt zelfs dat volgens de Nederlandse overheid kinderen zonder papieren niet vallen onder Verdrag inzake de Rechten van het Kind⁵. Sommige jonge asielzoekers in Nederland hebben het gevoel dat ze helemaal geen rechten hebben. 'We bestaan gewoon niet en het lijkt alsof het niemand iets kan schelen' (jongen, 17). Deze jongeren leven vaak met hun families in speciale opvangcentra, sommigen voor periodes langer dan zeven jaar. Ze zeggen dat ze zich vaak gediscrimineerd voelen vanwege hun status en religie. 'We hebben geen paspoort, dus we hebben niets, helemaal geen rechten' (meisje, 17). Uit zijn eigen ervaring vertelde een jonge ongedocumenteerde migrant zonder papieren: 'Nederland is vrij rechtvaardig, maar er gebeuren nog steeds dingen die niet zouden mogen, die niet juist zijn. Bijvoorbeeld dat alleenstaande vrouwen en families op straat gegooid worden. Wat moeten deze mensen doen? Ik begrijp dat er niet voor iedereen plaats is,

dat accepteer ik en als ik uitgezet zou worden zou ik dat begrijpen (...). Maar, in dat geval moet het op een behoorlijke manier gedaan worden. Zet niet zomaar mensen op het station. Dat heb ik meegemaakt in Ter Apel. Je moet in een politieauto stappen en al je spullen in blauwe zakken stoppen. Dan zetten ze je ergens af op een station en moet je zelf maar uitzoeken wat je doet. Dat is waarom ik de politie een beetje haatte. Dat doe ik nog steeds eigenlijk'.

Jonge asielzoekers komen niet alleen discriminatie tegen in de manier waarop ze behandeld worden door (overheids)instellingen, maar ervaren ook andere soorten discriminatie. Een 18-jarige jongen in een asielzoekerscentrum zei bijvoorbeeld: 'Het goede hier is dat hoewel onze landen in oorlog zijn, we hier allemaal hetzelfde zijn. Mijn vader kan het vinden met haar vader en andersom. Buiten het centrum is dat anders, iedereen in dit kleine stadje weet dat we uit het centrum komen. Zodra er iets gebeurt, krijgen wij de schuld'. Op de Eilanden worden (ongedocumenteerde) migranten ook te vaak uitgesloten van onderwijs en het sociale zekerheidsstelsel. 'Mijn ouders kwamen hier een paar jaar geleden, we ontvluchtten ons land toen ik nog maar 11 was. Ik herinner me dat ik me anders en niet geaccepteerd voelde. Ik kon niet naar school en werd gepest in onze buurt. Ze pesten me nog steeds om mijn huidskleur en ik zit nu in een klas met kinderen die veel jonger zijn dan ik', vertelde een 16-jarige voormalig ongedocumenteerde migrante.

Land van herkomst

Bijna alle jongeren geloven dat racisme plaatsvindt⁷. Huidskleur, sociale of religieuze achtergrond en financiële situatie zijn welbekende onderwerpen voor discriminatie. Zoals een 22-jarig Nederlands meisje zei: 'Jongeren die in Nederland geboren zijn maar buitenlandse ouders hebben, worden net een beetje anders behandeld in winkels of door overheidsinstellingen. Een ander meisje (12) vertelde: 'Dan zeggen ze: ga terug naar je eigen land! Of ze noemen me stomme Turkse meid'. Een meisje (12) vroeg: 'Maar waar kom je dan vandaan?' Het eerste meisje antwoordde toen: 'Nou, mijn vader is Nederlands en mijn moeder komt uit Colombia'. Weer een ander meisje is bang dat ze gepest zal worden als mensen erachter komen dat ze illegaal is: 'Sorry, maar jullie mogen echt mijn naam niet in dat rapport zetten. Ik wil echt niet dat iemand weet dat we hier illegaal zijn. Dan gaan ze me pesten'.⁸

Op Curaçao waren buitenlandse jonge delinquenten het ermee eens dat zij, als buitenlanders, gediscrimineerd worden. Eén van de jongens (17) zei: 'Ze mogen me hier niet. Ik ben geboren en getogen in Nederland. Mijn ouders komen van de Eilanden, maar omdat ik thuis Nederlands en Engels spreek, behandelen ze me anders (...). Er zijn maar een paar gevangenen waar ik mee praat. Zij komen ook uit het buitenland, weet je (...) het maakt me soms erg eenzaam'.

Seksuele oriëntatie

De seksuele oriëntatie van jongeren kan een andere reden zijn voor discriminatie, hoewel jongeren in Nederland de zogenaamde Nederlandse tolerantie ten opzichte van homoseksualiteit benadrukken. Zoals één repondent zei: 'Ik vind homoseksualiteit oké. Ik vind het niet helemaal normaal, maar je moet mensen accepteren voor wie ze zijn' (meisje, 18). Opvallend is dat van het Jeugdraadpanel⁹ bijna de helft van de Islamitische respondenten geen mening had over homoseksualiteit en dat meer dan een derde het veroordeelde om religieuze redenen. Een andere groep waarbinnen homoseksualiteit minder geaccepteerd wordt zijn jonge delinquenten. De jonge delinquenten die we geïnterviewd hebben, geven aan dat, hoewel het geen reden is voor discriminatie, homoseksualiteit niet geaccepteerd wordt binnen hun groep.

Bijvoorbeeld:

'Ik vind het raar dat iemand homo is, maar dat betekent niet dat ze ook raar behandeld hoeven te worden' (jongen, 16)

1. Jongerenraadpanel, Kinderrechten 2007

2. Jongerenraadpanel, Respect 2005

3. Jongerenraadpanel, Respect 2005: 4

4. Jongerenraadpanel, Respect 2005: 7

5. Kinderrechtencollectief, 2007: 76

6. Braat 2004: 317 K2a

7. 96%. JIJ rapport 2005: 7

8. Braat 2004: 187 K9b

9. 48% & 39%. Jeugdraadpanel 2006: 12

Uit onze interviews kan geconcludeerd worden dat voornamelijk op de Eilanden een negatieve houding ten opzichte van homoseksualiteit overheerst. Dit werd bevestigd door een lesbisch meisje (19) dat ons vertelde:

'Niemand weet dat ik lesbisch ben, ik zou het niemand vertellen. Op dit eiland wordt je niet geaccepteerd als je homo bent. Dat voel ik en het maakt me verdrietig dat ik niet mezelf kan zijn en niet kan praten over mijn gevoelens voor het meisje dat ik leuk vind'.

Sexe

Gelukkig ervaren jongeren weinig discriminatie op basis van sexe. Dit wordt geïllustreerd door een Antilliaanse jongen (14) die in Nederland woont die zei: 'Mijn vader en moeder zijn gelijk, ze werken allebei en doen allebei een deel van het huishouden. Dat is hier normaal'. Een jonge asielzoeker in Nederland (jongen, 17) legde uit: 'Mensen denken dat vrouwen minder zijn volgens de Islam, maar weet je, uiteindelijk luisteren alle mannen naar hun vrouw, echt waar'. Jongeren op de Eilanden geloven in gelijkheid voor mannen en vrouwen. 'Mijn vader doet niets in het huishouden,' onthulde een jongen van Aruba (16), 'ik bedoel, hij doet nooit de afwas of zoiets. Ik vind dat oneerlijk en ik zal mijn vrouw en kinderen niet alles laten doen'. Ze wijten deze ongelijkheid aan de lokale overtuiging dat meisjes 'geboren worden' om hun echtgenoten te dienen en hun kinderen op te voeden.

Pesten

Iets anders dat opkwam in sommige discussies was pesten. De volgende citaten benadrukken dat het niet altijd eenvoudig is hulp te zoeken of het pesten te stoppen. Bijvoorbeeld: 'Toen ik jonger was, werd ik heel erg gepest. Ik had helemaal geen vrienden, omdat ik vroeger, ik was vrij dik... en uhhh, dan duwden ze me en sloten me buiten. Ik deed er niet echt iets aan, omdat als ik naar een leraar zou gaan ze me toch wel zouden blijven pesten. Ik ben dus heel blij dat ik van die school af ben' (meisje, 12). Een 16-jarige jongen vertelde ons:

'Ik werd vroeger gepest omdat ik niet tegen mijn verlies kon, maar dat is nu niet meer zo. Soms deden ze er op school iets aan, soms niet' (jongen, 16).

Het recht op een naam en nationaliteit

Artikel 7

Elk kind heeft vanaf de geboorte het recht op een naam en het recht een nationaliteit te verwerven (...).

Artikel 8

Overheden zijn verplicht het recht van het kind op een naam, een nationaliteit en familiebanden te respecteren.

Jongeren over identiteit

Het recht op een naam en nationaliteit, een identiteit, lijkt belangrijker te zijn voor jongeren op de Eilanden dan in Nederland. Er zijn echter jongeren in Nederland die hebben moeten opkomen voor hun recht op identiteit. Belangrijk is dat de identiteit van jongeren niet alleen betrekking heeft op hun naam en nationaliteit, maar ook hun identiteit in veel bredere zin. Bijvoorbeeld: 'Als je het mij vraagt, zeg ik: ik ben niets, ik ben een mens. De Turken zijn slecht, de Koerden zijn ook slecht, iedereen is slecht. Dus zeg ik: ik ben opgegroeid in Europa, weet je, ik ben gewoon een mens. Je moet eerst een mens zijn, dan pas iets anders'.¹⁰ Een ander meisje legde uit dat je niet in Nederland geboren hoeft te zijn om je Nederlands te voelen.

'Ik ben geboren in Italië, maar we zijn staatloos omdat ik geboren ben in een kamp (...) en niet zoals hier in een ziekenhuis waar ze opschrijven hoe laat je geboren wordt, opschrijven dat je bestaat (...). Eigenlijk hebben we geen thuisland.

We kunnen zeggen: 'We zijn hier geboren, maar het voelt niet als thuis' (...). En omdat ik hier ben opgegroeid voelt dit als mijn thuisland, hoewel dat niet waar is en dat voelt een beetje stom'.¹¹

Tienerouders

Een ander probleem met het recht op een naam en nationaliteit wordt geïllustreerd door een tienermoeder in Nederland, die haar frustratie deelde over de problemen die ze had met de aangifte van de geboorte van haar baby. Door een gebrek aan duidelijke regelgeving was het op haar leeftijd moeilijk haar kind aan te geven bij de gemeente. 'Toen ik beviel was ik tussen de 16 en 18. Als je onder de 16 bent, gaat de voogdij automatisch naar de grootouders. Als je 18 of ouder bent heb je zelf de voogdij. Maar als je er tussenin zit, weet niemand wie de voogd is van de baby. We hadden geen idee waar we heen moesten (...). Toen we naar het gemeentehuis gingen, wist niemand wat ze moesten doen als de moeder minderjarig is' (meisje, 18).

Op basis van onze interviews kan opgemerkt worden dat strikte regels het moeilijk maken voor jonge immigranten om de Nederlandse nationaliteit te krijgen. Alleen al op het eiland Sint Maarten hebben honderden kinderen geen identiteit. Ze worden dagelijks buitengesloten en zijn onzichtbaar. Een jonge moeder (18) op Sint Maarten vertelde ons:

'Mijn tweeling werd geboren in het vliegtuig van Sint Maarten naar Curaçao en geen van beiden wilde ze erkennen. Een van hen overleed jammer genoeg. Hoe kun je een kind begraven dat niet door een staat erkend is? Het was een groot probleem. Ik weet dat mijn situatie buitengewoon was, maar dit soort dingen gebeuren regelmatig op het eiland. Veel illegale mensen gaan naar de Franse kant om te bevallen van hun baby omdat die dan de Franse nationaliteit krijgt, maar je kan nog steeds niet naar de Nederlandse scholen aan deze kant. Het is zo ingewikkeld, weet je'.

Volgens een lokale organisatie op Aruba zijn er veel mensen zonder papieren op het eiland. Het erkende de problemen met (illegale) tienermoeders en vertelde: 'Omdat er geen betrouwbare gegevens zijn over deze groep, weet niemand precies om hoeveel mensen het gaat, maar het wordt gezien als een probleem. Veel illegale tienermoeders komen naar ons. Wij maken geen onderscheid in hun status in onze behandeling. Het probleem is dat deze illegale tienermoeders niet naar school gaan en ook hun kinderen niet kunnen inschrijven, waardoor het probleem voortduurt. Binnen deze groepen is het vaak normaal op jonge leeftijd al kinderen te krijgen, dus we hebben veel baby's zonder papieren. Het worden er elk jaar meer'.

Artikel 7

(...) Alle kinderen hebben, voor zover mogelijk, het recht hun ouders te kennen en door hen te worden verzorgd.

Jongeren over zorg en liefde

Het recht op zorg en liefde werd door veel van onze geïnterviewden gerelateerd aan het recht op een gezinsleven. Het werd door één op de negen leden van het Jeugdraadpanel genoemd als het meest belangrijke kinderrecht. De jongeren in Nederland en op de Eilanden die geen gezonde gezinsomgeving hebben, waarden dit recht nog sterker. Bijna allemaal benadrukten ze het belang van zorg en liefde binnen de familie. Bijvoorbeeld: 'Als je geen ouders hebt, stoppen ze je in een pleeggezin of een instituut. Dat kan een kind breken, want je hebt liefde van je ouders nodig' (meisje, 16). Een jonge delinquent zei: 'Ik heb geen knuffel nodig, ik zou me niet prettig voelen', maar hij voegde daar aan toe: 'Als je geen liefde krijgt, gaat het gewoon mis'.

10. Braat 2004: 239

11. Braat 2004: 240

Zorg en liefde zijn eigenlijk gewoon een plicht van je ouders', zei een meisje dat onder toezicht van jeugdzorg had gestaan (22). Jongeren geloven ook dat de liefde van ouders onvoorwaardelijk zou moeten zijn: 'Je moet van je kind houden, ook als het gehandicapt of homo is', zei een jonge delinquent (17). Of zoals een meisje (14), dat in een gezinsvervangend tehuis in Nederland woont, zei: 'Vroeger vond ik het normaal dat ik een vader en een moeder had die van me houden. Toen gingen mijn ouders scheiden en begonnen de problemen (...). Toen mijn moeder een nieuwe man vond, liep alles uit de hand. Ik liep weg van huis en nu ben ik hier. Hoewel ik over een paar maanden weer naar huis kan, heeft het me wel aan het denken gezet'.

Jongeren zien ook de complexiteit van de relatie met ouders. Een Antilliaanse jongen (14), die in een huis voor jeugddelinquenten in Nederland woont, beschreef zijn gevoelens voor zijn ouders als volgt: 'Mijn moeder zegt dat ze van me houdt, maar soms doet ze dingen waardoor ik daar aan twijfel'. Daarom is het niet verrassend dat jongeren programma's suggereerden die tot doel hebben families te versterken, verlating te voorkomen en die families met problemen proberen te helpen. 'Kijk, ben niet de enige die hulp nodig heeft. Mijn ouders, zij hebben ook hulp nodig,' vertelde een meisje (14). Maar een ander meisje (12) op een school voor moeilijk lerende kinderen legde uit dat het niet altijd aan de ouders ligt als kinderen in moeilijke situaties terechtkomen: 'Sommige jongeren zijn gewoon heel moeilijk op te voeden'.

Eénoudergezinnen

Jongeren die met maar één ouder wonen, benadrukken het belang van het recht je biologische ouders te kennen. Zelfs de jongeren die slechte ervaringen hadden met het ontdekken wie hun andere ouder was, in de meeste gevallen de vader, benadrukten dit. Een meisje (14) in Nederland verwoordde haar gevoelens als volgt: 'Ik kende mijn vader niet, maar nu wel. Mijn moeder heeft me verteld wie hij is (...). Soms zou ik willen dat ik hem niet kende, omdat ik nu niet meer kan dromen van een perfecte vader, want perfect is wel het laatste wat hij is. Nu weet ik waarom mijn moeder bij hem weggegaan is (...) maar uiteindelijk is het wel belangrijk hem te kennen'.

Een jongen (15) op de Antillen zei:

'Ik wou dat ik mijn vader kon leren kennen, maar ik heb gehoord dat hij dood is. Ik weet niet eens zijn naam. Mijn moeder zegt dat het beter is als ik zijn naam niet weet, maar misschien kom ik er wel nooit achter of hij wel echt dood is...'
'Ik denk dat je, als persoon, wil weten waar je vandaan komt, en op wie je lijkt. Je wil je wortels kennen, denk ik', zei een andere jongen (19) op Aruba.

Het recht op privacy

Artikel 16

Kinderen hebben recht op bescherming tegen inmenging in hun privéleven, gezinsleven, woning en correspondentie. Ook hebben zij recht op bescherming tegen elke vorm van laster.

Jongeren over privacy

Een kwart van het Jeugdraadpanel kan het recht op privacy noemen wanneer ze gevraagd worden welke kinderrechten ze kennen. Verder noemt 5% dit recht als het meest belangrijk.¹² In het algemeen, zowel in Nederland als op de Eilanden, vinden de meeste jongeren dat ze genoeg privacy in hun leven hebben. Sommigen merken echter op dat ouders, omdat ze de ouders zijn, vinden dat ze elk klein detail van hun kinderen mogen weten.

Een meisje (21) op de Antillen zei: 'Als ze denken dat je iets verbergt, gaan ze [mijn ouders] rondvragen. Ze gaan in je spullen kijken, omdat ze vinden dat ze het recht hebben het te weten, maar ik heb het recht sommige dingen voor mezelf te houden'.

Kwetsbare groepen

Van alle groepen benadrukken jongeren in gezinsvervangende tehuizen en jonge asielzoekers het belang van privacy het meest. Zij wensen het sterkst dat ze meer privacy hadden in hun dagelijks leven. Uit onze interviews in Nederland kan geconcludeerd worden dat er grote verschillen zijn in privacy tussen verschillende instellingen. Hier lichten we een aantal zorgen uit van jongeren.

Een meisje (14) zei: 'Soms zit ik in mijn kamer, gewoon te schrijven of te denken, en dan komen de leiders meteen vragen of ik naar beneden kom. We mogen niet alleen in onze kamer zijn, maar soms wil je gewoon even moment voor jezelf. Ik denk dat het goed is de tijd te hebben dingen te overdenken (...). Waarom krijgen we dan eigenlijk een eigen kamer? Het slaat nergens op!' Een jongen (14) voegde toe: 'Je moet alles vragen, zeggen waar je heen gaat en ze maken zelfs je post open om te kijken of je geen schulden hebt of zoiets. Ik weet niet waarom ze dat doen, ze zien toch dat mijn naam erop staat?' Verscheidene jonge delinquenten benadrukken hoe belangrijk het is het gevoel te hebben dat je privacy hebt. Ze zeggen dat ze wel een eigen kamer hebben die op slot kan, maar dat er altijd het gevoel is dat een leider onaangekondigd binnenkomt: 'vooral op bepaalde momenten, 's nachts' (jongen, 17).

Een jonge asielzoeker (19) beschrijft zijn gebrek aan privacy:

'Privacy? Wat is dat? Stel je voor dat je in één kamer woont met een paar bedden, één familie, zes mensen, mijn moeder die in de hoek mijn jongste broertje borstvoeding geeft, privacy? We weten niet wat dat is, denk je dat ik bijvoorbeeld mijn vriendin, die ik dus duidelijk niet heb, zou uitnodigen om langs te komen en hier in onze kamer te zitten?'

Voorzieningsrechten

Het recht op een gezinsleven

Artikel 18

Beide ouders delen de verantwoordelijkheid voor het opvoeden van hun kinderen en moeten altijd rekening houden met wat het beste is voor elk kind. Overheden moeten ouders helpen door diensten aan te bieden die hen helpen, vooral als beide ouders werken.

Tienerouders

Ouders hebben de verantwoordelijkheid hun kinderen op te voeden. Deze verantwoordelijkheid is echter een zeer zware last voor jonge moeders en vaders. Hieronder vind je een aantal van hun problemen.

Een belangrijk probleem is hulp. Een tienermoeder (18) vertelde ons dat ze wat extra steun van de overheid erg goed zou kunnen gebruiken:

'Er werd me niet verteld welke financiële steun ik kon krijgen. Als je de eindjes niet aan elkaar kan knopen, moet de gemeente je ondersteunen. De gemeente zou meer kunnen doen, zoals een uitstapje voor alle tienermoeders'. Bovendien zei ze, toen ze nadacht over haar toekomst: 'Ik moet zelf kinderopvang regelen als ik terug naar school wil. Ik vind dat ik voorrang zou moeten krijgen omdat ik terug naar school wil'.

Daaraan voegde ze toe:

'De meeste tienermoeders zijn alleen en krijgen helemaal geen hulp'. Het recht op gezondheidszorg vond ze desalniettemin goed. Een andere tienermoeder (19) zei dat ze geen steun nodig had van de vader van haar baby: 'Ik vind het belangrijk dat mijn kind zijn vader kent, maar ik denk wel dat ik mijn kind alleen kan opvoeden. Ik verwacht niet van hem dat hij me helpt. Ik was degene die dit kind wilde houden, niet hij'.

Andere problemen die deze jonge meiden tegenkomen zijn vooroordelen en andere negatieve reacties van anderen. Tijdens de discussie over het effect van tienerzwangerschappen op jonge mensen op de Eilanden zei een meisje (19): 'Op school en op straat kijken mensen altijd raar naar je, omdat ze zien dat je te jong bent. Soms schaam ik me een beetje maar mensen vergeten vaak dat er ook een vader bij betrokken is'. Een ander zwanger meisje (16) antwoordde: 'Ja, dat is waar. De vrouw moet de buik dragen, niet de man. Wij moeten alle beslissingen maken en ik zeg je, die zijn soms moeilijk. De jongens zijn boos of weg en dan ben je helemaal alleen. Je ouders zijn ook boos en je hebt niemand om op terug te vallen'.

Jonge delinquenten

Hoewel de meeste jongeren in het Koninkrijk der Nederlanden opgroeien met twee ouders, groeien steeds meer kinderen op in éénuoudergezinnen. Vooral jonge delinquenten maakten zich hier zorgen om.

Opvallend genoeg heeft geen van de twaalf jonge delinquenten die wij interviewden op Aruba, op dit moment een vader thuis. Zoals één van hen (19) het beschreef:

'Mijn vader was er nooit, hij woont op een ander eiland. Ik had mijn broer, naar wie ik opkeek, maar hij werd vermoord (...). Ik heb nu zelf een zoon. Het is simpel, ik heb twee opties wanneer ik uit de gevangenis kom; ik kan doen wat mijn vader deed, of ik kan mijn zoon alles geven wat hij nodig heeft, tijd en liefde.

Een zoon heeft een vader nodig, weet je, ik heb mijn lesje geleerd'.

Een andere jonge delinquent (19) op Aruba zei: 'Het is heel belangrijk om ouders te hebben en ze vaak te zien. Hier binnen heb ik de tijd om over dat soort dingen na te denken (...). Ik zit hier met mijn tweelingbroer en onze moeder heeft geen geld om ons vaak te komen opzoeken (...). We hadden thuis geen geld, mijn moeder werkt in een hotel. Ze was er nooit om voor ons te zorgen, zelfs niet in het weekend. Dus wij letten op ons jonge broertje, die nu drie is (...). Ik kan het haar niet kwalijk nemen, het is mijn vader die zijn verantwoordelijkheid niet heeft genomen'.

Het belang van de plicht van ouders om hun kinderen op te voeden op de manier die het beste is voor de kinderen werd ook duidelijk uit gesprekken met jonge delinquenten in Nederland. Deze jongens legde allemaal een verband tussen het feit dat ze opgroeiden in een gezin met maar één of geen ouders en de problemen die ze nu hebben. 'Toen ik acht of negen was, moest ik vaak tot twaalf uur 's nachts op mijn kleine broertjes passen, omdat mijn moeder moest werken' (jongen, 16). Gebrek aan geld werd ook genoemd als een van de redenen dat ze in de problemen zijn gekomen. 'Als ik een scooter wil, moet ik hem stelen'. (jongen, 16)

Het recht op speciale zorg

Artikel 23

Kinderen die op enige wijze beperkt zijn, moeten speciale zorg en steun krijgen, zodat zij een volwaardig, onafhankelijk leven kunnen leiden.

Voor dit rapport interviewden we jongeren met een lichamelijke en/of verstandelijke beperking. De meeste van hen weten vrij goed wat hun (speciale) rechten zijn. Zorg en liefde, op moeten komen voor je rechten, oneerlijk en anders behandeld worden en het niet hebben van dezelfde kansen waren onderwerpen die vaak in de interviews naar voren kwamen.

Jongeren over jongeren met een beperking

Het is belangrijk op te merken dat jongeren met een beperking zelf vaak niet vinden dat ze altijd speciale aandacht nodig hebben. Ze worden liever hetzelfde behandeld als anderen, ook al hebben ze soms extra zorg nodig. Eén van de jongens (18) beschreef het als volgt: 'Ik denk dat kinderen niet altijd voorgetrokken hoeven te worden omdat ze gehandicapt zijn en mensen denken dat ze al zo'n moeilijk leven hebben'.

Een andere jongen (17) met een beperking zei: 'Op een normale school had ik soms het idee dat ik te veel aandacht kreeg. Sommige mensen willen gewoon slijmen'. Een meisje (17) voegde toe: 'Zodra mensen zien dat er iets anders is, geven ze of helemaal geen aandacht meer of ze besteden er juist heel veel aandacht aan. Soms beginnen mensen zelfs bij me te slijmen'.

Hoe kijken jongeren zónder beperking eigenlijk naar hun leeftijdsgenoten mét beperking? Een meisje (17) op Aruba illustreerde dit door te zeggen: 'Er is een gehandicapt meisje in een rolstoel bij mij op school, ze hebben het voor haar mogelijk gemaakt om naar dezelfde school te gaan als normale kinderen (...). Ze pesten haar niet omdat de school een voorbeeld heeft gesteld over hoe je gehandicapte mensen behandelt'. Als antwoord hierop zei een ander meisje (19): 'Nou, dat is misschien waar. Maar weet je, je ziet ze nooit op straat omdat ze nergens heen kunnen. Ze kunnen bijna nergens naar binnen en blijven dus maar thuis. Ik vind dat zielig. Vergeleken met gehandicapte jongeren in andere landen denk ik niet dat ik hier zou willen wonen als ik zelf in een rolstoel zat'.

Speciale zorg

Hoewel jongeren met een beperking liever niet te veel speciale aandacht krijgen en vooral normaal behandeld willen worden, kan de speciale zorg volgens hen nog wel verbeterd worden. Een jongen (16) zei:

'In sommige gemeenten is het niet goed georganiseerd voor gehandicapte kinderen. Sommige aanpassingen kosten veel tijd en dan zeuren ze dat het niet zo duur is dat de gemeente het moet financieren, zoals bijvoorbeeld een aangepaste fiets. Ook kost het allemaal heel veel papierwerk en zou het veel sneller kunnen'.

Bovendien wordt op de kleinere eilanden niet altijd gespecialiseerde zorg of speciaal onderwijs aangeboden voor jongeren met een handicap. Op Aruba is bijvoorbeeld geen 24-uurszorg voor gehandicapte kinderen. Op Sint-Maarten is één centrum met te weinig ruimte, vooral voor jongere kinderen. Door het gebrek aan faciliteiten komen de jongeren vaak op wachtlijsten en worden ze naar faciliteiten op Curaçao gestuurd. Een positieve ontwikkeling is dat de laatste jaren verschillende scholen op de Eilanden hun gebouwen, sporten en andere faciliteiten hebben verbeterd en aangepast voor gebruik door leerlingen met een beperking.

Het recht op gezondheidszorg

Artikel 24

Kinderen heeft het recht op gezondheidszorg van goede kwaliteit, schoon water, voedszaam eten en een schone omgeving, zodat ze gezond blijven (...).

In het algemeen zijn jongeren positief over de gezondheidszorg die ze krijgen. Het lijkt zo'n vanzelfsprekend recht, dat maar 7% van het Jeugdraadpanel het recht op gezondheidszorg en hulp noemde als het meest belangrijke recht uit het Verdrag¹³. Helaas is het recht op gezondheidszorg nog niet voor alle jongeren in Nederland vanzelfsprekend.

Kwetsbare groepen

Jonge vluchtelingen in Nederland komen problemen tegen met de gezondheidszorg. 'Er is hier wel een dokter, maar hij komt maar twee keer per week en als je naar hem toe gaat zegt hij dat je maar een aspirientje moet nemen', (meisje, 19). Een andere jonge asielzoeker (jongen, 19) zei: 'Als je een asielzoeker bent, kijken ze net een beetje anders naar je. Ten eerste omdat je een asielzoeker bent, en ten tweede omdat je geen 'grote' verzekering hebt. Als je geen grote verzekering hebt, helpen ze je niet op dezelfde manier, zo simpel is het'. Een meisje met een beperking (17) benadrukt ook de kosten: 'Gezondheidszorg is heel belangrijk, maar voor sommige dingen heb je nou eenmaal een dikke portemonnee nodig'.

Jonge delinquenten vertelden dat de kwaliteit van het eten in sommige instituten ernstig tekort

schiet. Een jongen (16) beschreef het eten als 'motorolie met een klein stukje vis er bovenop'. Een andere jongen (17) zei: 'Je krijgt daar sowieso geen gezond eten'.

Tienerzwangerschap

Een tienermoeder (18) vindt ook dat de prijzen hoog zijn, maar voegt toe dat de gezondheidszorg goed is. Iets wat echter nog steeds verbeterd kan worden is informatieverstrekking. Ze voelde zich niet voldoende geïnformeerd over haar gezondheid en die van haar baby: 'Ik had geen idee wat ik moest doen toen ik zwanger werd. We krijgen wel seksuele voorlichting, maar niet genoeg. Het moet uitgebreider zijn, ook over SOA's¹⁴. Ze hebben ons alleen een keer laten zien hoe je een condoom omdoet'. Andere tienermoeders konden makkelijker informatie vinden, bijvoorbeeld over abortus en wat ze wel en niet moesten eten tijdens hun zwangerschap, maar ze vonden sommige informatie over de gezondheidszorg tegenstrijdig. Sommige meisjes voegden toe dat het moeilijk is om thuis over de zwangerschap te praten.

Jonge moeders op de Eilanden komen deze problemen ook tegen. Op Sint-Maarten heeft bijvoorbeeld één op de tien baby's een moeder tussen de 12 en 18 jaar oud. Desondanks zijn alle tienermoeders die we geïnterviewd hebben het erover eens dat seksualiteit nog steeds een groot taboe is. Ze weten vaak niet bij wie ze terecht kunnen of waar ze hulp kunnen krijgen als ze erachter komen dat ze zwanger zijn.

'Ik was 14 toen ik erachter kwam dat ik zwanger was. Het was zoiets groots! Toen ik eindelijk de moed vond om het aan mijn ouders te vertellen, waren zij nog meer geschokt dan ik. Dit was toen ik al 6 maanden zwanger was. Tot die tijd was ik nog helemaal niet naar een dokter of zoiets geweest. Het is taboe op dit eiland om seks te hebben en zwanger te zijn als tiener. Ik heb geluk gehad dat er niets ergs is gebeurd. Ik kan me niet voorstellen als er iets misgegaan was en niemand had het geweten'
(meisje, 16)

Abortus is illegaal op de Antillen en Aruba. Het beëindigen van een zwangerschap wordt niet geregistreerd, waardoor het onmogelijk is te weten hoeveel illegale abortussen jaarlijks plaatsvinden. Tienermoeders vertelden ons dat het op een gezonde manier beëindigen van hun ongewenste zwangerschap een optie had moeten zijn. Zoals een meisje (17) het zei: 'Ik zou alles gedaan hebben om mijn zwangerschap te beëindigen, hoe gevaarlijk of stom het ook geweest zou zijn. Je moet een keuze hebben, weet je, dit verandert je hele leven'. Haar ervaring geeft een goed beeld van de patronen in veel verhalen over tienerzwangerschap. Een ander voorbeeld komt van een 18-jarig zwanger meisje: 'Ik heb geen huis, ik heb geen geld, ik heb geen meubels. Ik kon deze baby gewoon niet laten komen. Ik had geen keus, ik moest het laten weghalen. Ik zal je de details besparen, maar het was vreselijk. Nu ben ik weer zwanger. Ik kan niet nog eens hetzelfde doormaken, dat zeg ik je'. Tienerzwangerschap is dus niet alleen een zorgprobleem, maar heeft ook te maken met dingen als gebrek aan informatie, inefficiëntie van seksuele voorlichting en beperkte toegang tot specifieke hulpmogelijkheden.

Het recht op onderwijs

Artikel 28

Kinderen hebben recht op onderwijs. Discipline op school moet kinderen in hun waarde laten. Basisonderwijs moet gratis zijn.

Artikel 29

Onderwijs moet de persoonlijkheid en talenten van elk kind volledig ontwikkelen. Het moet kinderen aanmoedigen hun ouders en hun eigen en andermans cultuur te respecteren.

Jongeren over onderwijs

Onderwijs is belangrijk voor jongeren. Wanneer ze gevraagd werden welk kinderrecht ze het belangrijkste vonden, noemde 90% van het Jeugdraadpanel het recht op onderwijs.

Dit recht is ook het meest bekend, het werd het meest genoemd bij de vraag welke rechten jongeren konden noemen¹⁵. Op de Eilanden zeggen jongeren dat school niet alleen belangrijk is om te leren, maar ook voor het maken van vrienden. Ze zijn het erover eens dat de schoolomgeving vrijheid, tolerantie en gelijkheid van man en vrouw moet laten zien.

Kwetsbare groepen

In Nederland zijn er speciale scholen voor kinderen die speciale zorg en aandacht nodig hebben, waaronder scholen voor jongeren met een beperking of jongeren met leer- en gedragsproblemen. Sommige kinderen met leerproblemen waren positief over hun school vergeleken met een andere school in de buurt. 'Ik geloof dat we goed onderwijs krijgen' (meisje, 12). Een van de jongens (16) voegde toe: 'Ik ben blij dat ik hier ben, deze school is tenminste niet zo groot en mensen kennen je'. Een autistische jongen (17) maakte ons duidelijk dat het niet altijd makkelijk is de juiste school te vinden: 'Ik kon niet op een normale school blijven, dus ze stuurden me naar allerlei rare scholen voor kinderen met een laag IQ. Ik moest een half jaar wachten voor ik weer naar school kon. Op een gegeven moment is niet naar school gaan gewoon niet meer leuk'.

Voornamelijk minderheidsjongeren in Nederland en op de Eilanden komen ongemakken tegen. Op Aruba is educatie niet wettelijk verplicht, waardoor veel ongedocumenteerde migranten niet naar school gaan. Een lokale organisatie wees ons op een specifiek probleem op Sint-Maarten, waar meer dan 800 kinderen per jaar naar speciale scholen voor ongedocumenteerde migranten gaan. Deze scholen worden niet erkend door de overheid, waardoor de ouders opgezeald worden met alle kosten voor het onderwijs van hun kinderen. In Nederland betaalt de overheid de schoolkosten voor jonge asielzoekers, maar:

'Ze betalen mijn opleiding omdat ik begonnen ben voor ik 18 werd, maar als ik iets anders zou willen doen, moet ik dat zelf betalen. Omdat ik niet mag werken, is dat onmogelijk (...). Ze maken het dus mogelijk om een opleiding te volgen, maar onder strikte voorwaarden' (meisje, 18).

De meeste scholen op de Antillen hebben te maken met veel schoolverlaters vanwege onder andere tienerzwangerschap en gevangenisstraffen. Een lokale organisatie op de Antillen benadrukte de noodzaak van een systeem om kinderen in de gaten te houden. Het belang hiervan wordt door andere jongeren op het eiland beaamd. Een jong meisje (16) zei: 'Ik ken een klein meisje, ze is zes jaar en woont bij mij in de straat. Ze gaat niet naar school en het kan niemand wat schelen. Maar ik maak me zorgen om haar toekomst. Wat als ze nooit leert lezen?' In Nederland is schoolverlaten een indicatie van iets specifieks, iets zorgwekkends. Het is echter niet makkelijk weer terug naar school te gaan. Een meisje (22) illustreerde de moeilijkheden die ze tegenkwam toen ze weer terug naar school wilde. 'Ik was van school gegaan, maar wilde weer terug. Het kostte me anderhalf jaar om weer terug op school te komen. Het was erg frustrerend, ze bleven me maar van het kastje naar de muur sturen. Ik had recht op studiefinanciering, maar niemand wist de voorwaarden om het te krijgen. Ik moest een heleboel procedures en tests doorlopen'.

Jonge delinquenten ervaren vaak ook beperkingen in hun recht op onderwijs. Een jongen (17), die in een instituut woont, legde uit dat hij vroeger naar een redelijk hoog niveau middelbare school ging, maar dat hij in het instituut alleen kon kiezen uit beroepsopleidingen. Bovendien, wanneer de jonge delinquenten in het instituut gestraft worden voor hun misdadingen, 'pakken ze ook je school af. Zo wordt je dubbel gestraft'. Door administratieve problemen kon een aantal jonge delinquenten op de Eilanden niet naar school. Eén van hen zei:

'Ik ben blij dat ze me eindelijk naar school gestuurd hebben. Ik ben al vijf maanden niet naar school geweest. Ik begin zodra de zomervakantie voorbij is'.

15. JIJ 2006:2,3

Het recht op spelen

Artikel 31

Elk kind heeft het recht op ontspanning en spel, en het recht om deel te nemen aan verschillende activiteiten.

In 2004 zei bijna drie kwart van de jongeren dat ze aan sport deden. Zoals een meisje (15) zei: 'Het geeft je meer zelfvertrouwen'. Slechts 3% van het Jeugdraadpanel noemde het recht op spel, rust en ontspanning als het belangrijkste recht uit het Verdrag¹⁶. Bijna de helft van de jongeren die niet aan sport doen, zeggen dat ze dat wel graag zouden willen als ze de kans kregen. Redenen om niet aan sport te doen zijn huiswerk, bijbaantjes en huishoudelijke klusjes¹⁷. Dit komt overeen met de opmerking van het Kinderrechtencollectief, dat zich zorgen maakt over de institutionalisering van de vrije tijd van jongeren¹⁸. Vooral jongeren met een beperking komen moeilijkheden tegen als het gaat om sport en andere activiteiten. Bijvoorbeeld, zoals een meisje (16) ons vertelde:

'Daar [op een normale school] merkte ik dat het moeilijk was voor de school om me dezelfde dingen te laten doen als alle andere kinderen die normaal functioneren. Tijdens gym mochten de andere kinderen spelen, maar ze zetten mij aan de kant omdat ze me niet konden gebruiken. Ik wilde ook sporten, en ik kan het ook!'

Beschermingsrechten

Het recht op bescherming tegen (seksueel) misbruik en geweld

Artikel 19

Overheden moeten ervoor zorgen dat kinderen naar behoren verzorgd worden en ze beschermen tegen geweld, misbruik en verwaarlozing door hun ouders of ieder ander die voor ze zorgt.

Artikel 20

Kinderen die niet door hun eigen familie verzorgd kunnen worden, moeten goed verzorgd worden door mensen die hun religie, cultuur en taal respecteren.

Artikel 34

De overheid moet kinderen beschermen tegen seksueel misbruik.

Artikel 39

Kinderen die verwaarloosd of misbruikt zijn, moeten speciale zorg krijgen om hun zelfrespect te herstellen.

Jongeren over misbruik

De meeste jongeren, behorend tot verschillende kwetsbare groepen, noemden het recht op bescherming tegen (seksueel) misbruik als één van de belangrijkste rechten. Ze zijn zich volledig bewust van de vreselijke gevolgen die seksueel misbruik met zich meebrengt voor de slachtoffers. Bijvoorbeeld: 'Ouders zijn een rolmodel en als ze hun kind mishandelen geven ze een slecht voorbeeld. De kans dat het kind later ook zijn eigen kind zal misbruiken is groot (...). Als je mishandeld bent, is je zelfvertrouwen helemaal vernietigd' (jongen, 16). Het is vooral verontrustend dat in plaats van de geschatte 50.000 tot 80.000 kinderen, het aantal mishandelde kinderen in 2005 nu geschat wordt op 107.200. Dit betekent dat van elke 1000 kinderen er 30 mishandeld worden.

16. Jongerenraadpanel 2007: 3

17. Jongerenraadpanel 2004: 5

18. Kinderrechtencollectief 2007: 77

Jongeren die niet in een familieomgeving wonen

Als de thuissituatie van een jongere niet langer de beste plaats is voor hem of haar om te wonen, wordt hij of zij in een gezinsvervangende situatie geplaatst. Tehuizen schenden de principes van het Verdrag, tenzij de uithuisplaatsing zorgvuldig gereguleerd wordt. Vanwege het gebrek aan goede faciliteiten worden jongeren vaak op wachtlijsten gezet en van de ene naar de andere plaats gestuurd. Helaas ervaren jongeren deze gezinsvervangende faciliteiten niet altijd als positief. Een meisje (22) zei: 'Elke twee maanden kreeg ik een nieuwe voogd, jeugdzorg heeft me niet echt veel geholpen.' Nadat hij eindelijk uit huis geplaatst was, beschreef een jongen (19) in Nederland zijn situatie als volgt:

'Het begon toen ik nog op de basisschool zat. Ik had al veel gesprekken met Riagg¹⁹. Daarna gebeurden er goede en slechte dingen. Het enige wat je kan doen is hopen op een fijne plek waar je de juiste behandeling krijgt en dan hopen dat je daar kan blijven. Maar ja, ik ben al zo vaak verhuisd... En dan moet je maar hopen dat je weer op een fijne plaats komt (...). Je moet vaak heel lang wachten voor je de behandeling krijgt die je nodig hebt. Ze zetten je zo vaak op een plaats waar je niet hoort. Ze kijken niet naar jou als een persoon en kijken niet naar de zorg die je nodig hebt. Ze denken gewoon, oh hier is een plekje, laten we hem daar stoppen'.

Volgens het Nederlandse Kinderrechtencollectief is het beleid tegen jonge delinquenten strenger dan vroeger, met snelle en harde maatregelen. Het aantal jongeren in hechtenis neemt voortdurend toe en de wachtlijsten zijn lang. Een verwant probleem dat in onze interviews naar voren kwam, is dat jongeren die in een tehuis geplaatst zijn, vaak terecht komen bij jonge delinquenten. Een van de jongens (19) in een tehuis in Nederland legde uit:

'Nou, er gebeuren soms rare dingen. De politie brengt 's nachts iemand binnen en de volgende ochtend zitten we met hem aan het ontbijt. Hoe leuk is dat? Je weet niet wie hij is of wat hij gedaan heeft, maar vanaf nu woont hij bij je. We hebben criminelen, autistische jongeren, alles zit samen in één faciliteit. En dan vinden ze het raar dat we gek worden'.

Op de eilanden is de vraag naar 'uithuisplaatsing' veel groter dan het huidige aanbod. Deze jongeren wonen in familiesituaties met een hoog risico, waar ze voortdurend verwaarloosd en alleen thuisgelaten worden. Sommigen leven zelfs op straat. Bovendien is er vaak geen behoorlijk follow-up systeem. Zodra jongeren achttien worden, moeten ze de faciliteit, bijvoorbeeld een pleeggezin, verlaten zonder dat ze een alternatief hebben. Een jongen (19) op de Antillen zei:

'Ik woonde in een tehuis voor jongens sinds ik 15 was, omdat ik problemen thuis had. Toen ik 18 werd moest ik weg. Nu heb ik geen plek om te wonen. Ik vind dat ouders voor hun kinderen moeten zorgen, maar ik kan niet terug (...). Nu woon ik hier een tijdje, met een man die ik in de kerk ontmoet heb. Ik kan hier een paar maanden wonen als ik me goed gedraag, zo niet, dan moet ik weer de straat op en een andere plek zoeken om te blijven'.

19. Instituut voor geestelijke gezondheidszorg

Het recht op extra bescherming voor vluchtelingenkinderen

Artikel 22

Kinderen die een land binnenkomen als vluchteling moeten dezelfde rechten hebben als kinderen die in dat land geboren zijn.

Jongeren over vluchtelingen

Jongeren vinden dat van alle minderheden en andere kwetsbare groepen de rechten van jonge vluchtelingen het minst beschermd worden. Meer dan veertig procent denkt dat de rechten van deze groep niet goed genoeg beschermd worden. De meeste van onze geïnterviewden in Nederland maken zich zorgen over de moeilijke situatie waar jonge vluchtelingen of jonge ongedocumenteerde migranten zich in bevinden en ze zijn zich dus duidelijk bewust van de goede positie waarin ze zelf verkeren. Tijdens een interview op een school voor jongeren met leermoeilijkheden zei een jongen (16): 'Ze zouden goed onderwijs en goede gezondheidszorg moeten kunnen krijgen. Het is niet eerlijk dat ze niet naar school of naar de dokter kunnen als ze dat nodig hebben'. Aan de andere kant was de groep het er over eens dat als de Nederlandse overheid alle vluchtelingen in Nederland zou laten wonen, het hier vol zou zijn.

Op de meeste Eilanden is er geen duidelijk immigratiebeleid waarin de rechten van kinderen zijn vastgelegd. De voornaamste problemen van jonge vluchtelingen en immigranten hebben te maken met urgente gezondheidszorg en onderwijs. Sommige jongeren op de Eilanden vinden het echter moeilijk om te begrijpen waarom ongedocumenteerde migranten speciale zorg zouden moeten krijgen:

'Als ze hier komen, moeten ze zich aanpassen aan ons systeem. Ze proberen niet eens onze taal te spreken. Als ik bijvoorbeeld hier naar de McDonald's ga en ik bestel iets in Papiamentu kijken ze me raar aan. Dan probeer ik het in het Engels en dan in het Nederlands, ik bedoel, we hebben drie verschillende talen op dit eiland en ze weigeren er maar één, tenminste één te spreken. Ik bedoel, kom op, blijf niet alleen maar dat stomme Spaans praten' (Arubaanse jongen, 17).

Rechten voor kinderen in gevangenissen en voor de rechtbank

Artikel 37

Kinderen die de wet breken, moeten niet wreed behandeld worden. Ze moeten niet met volwassenen in de gevangenis gezet worden en moeten contact met hun familie kunnen houden.

Artikel 40

Kinderen die beschuldigd worden van het breken van de wet moeten rechtsbijstand krijgen. Gevangenisstraffen voor kinderen moeten alleen gebruikt worden voor de meest ernstige misdrijven.

Jongeren over recht en criminaliteit

Het Kinderrechtencollectief vindt het betreurenswaardig dat het pedagogische karakter van jeugdstrafrecht niet erg belangrijk lijkt te zijn en het maakt zich zorgen om het gebrek aan onderwijs en nazorg²⁰. Hier tegenover staat dat bijna de helft van de jongeren in Nederland voor een 'zero-tolerance' beleid waren met betrekking tot jeugdcriminaliteit²¹. 'Als je iets verkeerd gedaan hebt, moet je daarvoor boeten en moet je niet beter behandeld worden. Ze moeten je opsluiten, dat is alles', zei een 17-jarig meisje van Aruba. Jonge delinquenten zelf geloven dat ze gebaat zouden zijn bij goede behandeling. Jonge delinquenten in Nederland geloven ook, in lijn met het Verdrag, dat het goed is dat ze niet met volwassenen opgesloten zitten omdat ze vinden dat jongeren nog op het juiste pad gebracht kunnen worden. Jonge delinquenten op de Eilanden benadrukten ook het belang van speciale bescherming voor jongeren die met justitie in aanraking komen en het belang van een gevangenis voor hen zonder volwassen gevangenen, wat op sommige Eilanden vaak niet het geval is.

'Zoiets is geen plaats voor jonge mensen. Als je eruit komt, zul je alleen maar erger zijn. Je zal weggaan als een crimineel, klaar om slechte dingen te doen. Hier is het niet zo vol en krijg je de tijd om te denken over de stomme dingen die je verkeerd hebt gedaan en over hoe je kan veranderen', vertelde een jonge delinquent (18) op Aruba.

Jonge delinquenten

Op Sint-Maarten is geen jeugdgevangenis. Minderjarigen die op het politiebureau in hechtenis gehouden worden, worden vaak opgesloten met volwassenen, met meer dan één persoon in een kleine cel. Op andere eilanden is geen rehabilitatiecentrum voor jongeren. Daarom worden jongeren in problemen met justitie naar een ander eiland gestuurd, waar ze vaak vastgehouden worden samen met jongeren met gedrags- of drugsproblemen en waar ze ver weg zijn van hun familie. Het percentage vrouwelijke jonge delinquenten is vrij laag en er zijn zodoende weinig goede faciliteiten op de Eilanden voor meisjes die de wet breken. Als gevolg hiervan worden deze meisjes vaak opgesloten in volwassenenfaciliteiten. In Nederland kunnen jongeren van 16 en 17 jaar als volwassenen berecht worden, waardoor ze in volwassenengevangnissen terecht komen. Hetzelfde kan gebeuren op de Antillen door een gebrek aan alternatieven. Een van de jonge delinquenten (17) op de Antillen zei:

'Eerst werd ik vastgehouden met volwassenen en was ik bang, maar toen ik erachter kwam dat mijn oom daar ook was, nou ja, eigenlijk kwam hij erachter, was ik niet bang meer. Hij heeft me beschermd. Dankzij hem heb ik hierbinnen overleefd. De cipiers helpen je niet, ze zijn zelf corrupt, je ziet ze dealen en zo, maar wat kan ik doen? Mijn oom zei dat ik me er geen zorgen over moest maken, het hoort er bij. Je moet gewoon niet naar ze kijken en niets zeggen, weet je. Ik haatte het daar. Hier voel ik me veel veiliger, hier krijg ik meer vrijheid, als ik me gedraag tenminste. Het recht om gescheiden te zijn van volwassenen is erg belangrijk, daar leer je namelijk de echt erge dingen'.

Sommige jonge delinquenten antwoordden dat het erg lang duurde voordat ze (behoorlijke) behandelingen kregen. Eén van hen (16) zei: 'Ik zit hier al drieënhal jaar, maar wordt nog steeds niet behandeld. Je helpt jezelf omdat je zo snel mogelijk weg wilt'. De jonge delinquenten op de Eilanden komen hetzelfde probleem tegen. Een jongen (17) antwoordde:

'Als ze willen dat we veranderen, moeten ze ons helpen. Er is hier niemand om mee te praten. Ik ben in de war, weet je, ik heb iemand nodig om mijn hoofd op orde te krijgen. Ik kom over een paar maanden vrij, maar ik ben bang omdat ik problemen heb. Ik kan niet helder nadenken. En dan noemen ze dit een correctionele instelling'. Eén van de Nederlandse jongens (16) vertelde ons hoe je de aandacht krijgt: 'Als je één keer helemaal door het lint gaat, luisteren ze meteen naar je'. Tijdens de discussie over de veiligheid in hun instelling, zei één jonge delinquent (16): 'Als er gevechten uitbreken, rennen de leiders weg. We regelen de veiligheid hier zelf.' Een andere jongen (17) reageerde hierop: 'Maar de leiders zijn er niet voor onze veiligheid, maar voor onze behandeling'.

20. Kinderrechtencollectief, 2007: 75

21. Jeugdraadpanel 2005 Jeugdcriminaliteit: 12

Participatierechten

Het recht op een eigen mening

Artikel 12

Kinderen hebben het recht te zeggen wat zij vinden dat er moet gebeuren wanneer volwassenen beslissingen nemen die hen aangaan, en het recht op het in overweging nemen van hun meningen.

Artikel 13

Kinderen hebben het recht informatie te vergaren en te delen, mits deze informatie niet schadelijk is voor hen of anderen.

Jongeren over participatie

Het Verdrag is een eerste stap in de richting van gelijkheid voor volwassenen en kinderen. Maar vooral op de Eilanden worden jongeren nog vaak behandeld alsof ze niet in staat zijn hun eigen beslissingen te maken. Dit wordt bevestigd door één van de meisjes die we interviewden: 'Mijn moeder zegt gewoon dat ik mijn mond moet houden en naar haar moet luisteren omdat ik nog maar 16 ben'. Deze zogenaamde leeftijdsdiscriminatie wordt bevestigd door een lokale organisatie op Aruba. Het feit dat kinderen jonger zijn dan volwassenen betekent niet dat ze geen rechten hebben en rechtvaardigt zeker geen ongelijke behandeling. Veel volwassenen klagen bij deze organisatie omdat ze sommige onderwerpen zo openlijk met jongeren bespreken. Hoewel de lokale Jeugdraad bevestigt dat ze niet altijd serieus genomen worden door de gemeenschap, zeggen ze ook dat dit langzamerhand verandert. 'Ze worden zich meer bewust van het feit dat wij ook verstandige dingen te zeggen hebben'.²²

Bijna de helft van het Jeugdraadpanel heeft ooit op moeten komen voor hun recht op een eigen mening²³. Jongeren in Nederland vinden dat hun mening belangrijk is. Bijvoorbeeld: 'Jongeren kijken anders tegen dingen aan dan volwassenen, dat is waarom het belangrijk is naar kinderen te luisteren' (meisje, 22). Het is net zo belangrijk dat ze betrokken worden bij beslissingen die hun levens beïnvloeden: 'Als je zestien bent, ben je al best volwassen dus zou je moeten kunnen beslissen wat wel en niet goed voor je is' (meisje, 16).²⁴

Jongeren over serieus genomen worden

Toen we jongeren vroegen door wie ze zich het meest serieus genomen voelden, bleek dat ze vinden dat hun ouders hen het meest serieus nemen.²⁵ Zoals een twaalfjarig meisje zei: 'Thuis kan ik meedoen in het maken van beslissingen'. 'Ik denk dat de mening van jongeren belangrijk is, niet alleen die van hun ouders' (meisje, 12). Eén van haar klasgenootjes voegde toe: 'Ze [ouders] denken dat ze altijd gelijk hebben, maar wij natuurlijk ook!' (meisje, 12). Jongeren hebben echter niet altijd het gevoel dat volwassenen echt naar ze luisteren. Bijvoorbeeld: 'Jongeren worden heel vaak niet serieus genomen' (meisje, 22).

58% van de jongeren die voor het Jeugdraadpanel geïnterviewd waren, zeiden dat hun docenten ze ook serieus nemen. Maar, zoals een meisje (12) op een school voor kinderen met leerproblemen zei: 'Ze luisteren, maar ik denk niet dat ze ook echt iets zullen doen'.

Jongeren over meebeslissen

Jongerenparticipatie lijkt verwaarloosd te worden door de Nederlandse regering. De financiële steun voor jongerenorganisaties neemt af en de overheid concentreert zich vooral op de 15% jongeren die risico loopt²⁶. Gelukkig zijn er nog beslissingen op verschillende niveaus waarover jongeren wel iets te zeggen hebben. Zo mag bijvoorbeeld 94% van de jongeren meebeslissen over de kleding die ze dragen of over hoe ze eruit zien, 87% over de schoolkeuze en 86% kan meebeslissen met welke vrienden ze omgaan. Van alle jongeren heeft 60% invloed op de tijd dat ze 's avonds thuis moeten zijn of waarheen ze op vakantie gaan. Op de vraag of ze de kans hebben op school hun mening te laten horen, antwoordde één op de vijf jongeren dat ze betrokken worden bij bijna elke beslissing die er genomen werd. Meer dan de helft van de jongeren zei dat ze in hun buurt of gemeente nergens bij betrokken werden. De jongeren die wel mogen meebeslissen, doen dit vooral over een straatfeest, plaatsen om te sporten, een gezellig plein, een plek om samen te komen of over een jeugdcentrum.²⁷

Vrijheid van meningsuiting

In overeenstemming met de publieke discussie over de vage grens tussen vrijheid van meningsuiting en belediging, vindt bijna één kwart van de jongeren dat ook beledigende opmerkingen onder het recht op een eigen mening vallen.²⁸ Zoals een Antilliaanse jongen (14) die in Nederland woont, het formuleert: 'Mijn moeder zegt dat ik kan zeggen wat ik wil, hoe ik het wil en wanneer ik het wil'. 66% van de jonge immigranten en tweede generatie allochtonen vindt echter dat vrijheid van meningsuiting niet inhoudt dat je vreemdelingen mag beledigen. Van de jonge autochtonen is meer dan de helft het hier mee eens. Zoals een 16-jarig meisje antwoordde: 'Je moet duidelijk maken wat het verschil is tussen vrijheid van meningsuiting en mensen kwetsen'.²⁹

Kwetsbare groepen

Zoals voor de meeste rechten lijkt te gelden, is het recht op een eigen mening extra belangrijk voor minderheden en andere groepen in een kwetsbare positie. Een meisje met een beperking (18) zei: 'Ik vind het recht op een eigen mening erg belangrijk, vooral als je heel jong bent'. Deze specifieke groep heeft vooral positieve ervaringen met hun recht op een eigen mening. Zo zei een jongen met een beperking (18): 'Als je overlegt, is een heleboel mogelijk'. Een jonge delinquent (16) vertelde: 'Je kan over vrijwel alles openlijk praten'. Jongens die in een instelling voor jeugdpsychiatrie wonen, zeiden allemaal dat ze betrokken worden bij het maken van belangrijke beslissingen in hun leven, zoals over kleding, school, vrije tijd en eten.

Het recht op informatie

Artikel 13

Kinderen hebben het recht informatie te verwerven en te delen, mits deze informatie niet schadelijk is voor hen of anderen.

Artikel 17

Kinderen hebben het recht op betrouwbare informatie van de massamedia. Televisie, radio en kranten moeten informatie bieden die kinderen kunnen begrijpen en geen materialen promoten die schadelijk voor kinderen kunnen zijn.

'Ik wil mijn eigen keuzes maken. Ik wil ze zelf maken. Je weet niet altijd wat je rechten zijn en welke keuzes je zelf kan maken. Hierdoor worden er keuzes voor je gemaakt. Je krijgt niet genoeg informatie. Ze luisteren niet altijd naar wat je wilt' (meisje, 15).

Dit meisje (dat onder toezicht van de ambulante jeugdzorg staat) laat zien hoe belangrijk informatie is om volledig je mening te kunnen uiten. Ter illustratie hiervan: hoewel bijna alle jongeren weten dat ze rechten hebben, weet maar 30% van het Jeugdraadpanel dat er een Verdrag inzake de Rechten van het Kind bestaat.³⁰ De meeste jongeren vinden het recht op informatie belangrijk. Sommigen vertellen ook dat ze goed aan informatie kunnen komen. Bijvoorbeeld: 'Het recht op informatie is het minst belangrijk, want uiteindelijk kom je er toch wel achter' (jongen, 16). Jongens die in een centrum voor jeugdpsychiatrie wonen, zeiden dat ze genoeg informatie kregen over dingen die ze belangrijk vinden. Een ander meisje (16) zei: 'De laatste jaren is er meer dan genoeg informatie voor jongeren, op internet, bij jeugdcentra, op school...'.³¹

Kwetsbare groepen

Helaas is de situatie van sommige kwetsbare groepen, zoals jonge asielzoekers, anders dan die van andere jongeren in Nederland. Zij worden niet genoeg geïnformeerd over hun situatie en over wat er met ze gaat gebeuren.

22. Jeugdparlement Aruba

23. 47%. Jeugdraadpanel 2007: 4

24. JIJ Rapport 2006: 4

25. 89%. Jeugdraadpanel 2007: 9

26. Kinderrechtencollectief 2007: 75

28. 23%. JIJ rapport 2006: 8

29. 56%. JIJ rapport 2006: 8

Zoals een 19-jarige vluchteling zei:

'We krijgen zeker niet genoeg informatie over onze situatie hier, ze kunnen ons overal heen sturen. We horen gewoon: morgen gaan jullie daar en daar heen, zorg ervoor dat het hier om 9:00 uur helemaal leeg is'.

Een andere jonge asielzoeker (jongen, 18) zei:

'Laat staan op de lange termijn. We zijn al jaren in dit land, maar niemand weet wanneer we hier weg kunnen en een normaal leven kunnen leiden. Weet je hoe het voelt om je jeugd, wat de leukste tijd van je leven hoort te zijn, hier door te brengen?'

Een andere groep die een gebrek aan informatie aan de kaak stelt, zijn tienermoeders in Nederland. Een meisje (18) zei: '

We krijgen seksuele voorlichting, maar niet genoeg. Het moet uitgebreider zijn en ook over SOA's gaan. Ze hebben ons alleen maar een keer laten zien hoe je een condoom omdoet'. Daarna benadrukt ze het belang van het internet en zei: 'Er is veel informatie op het internet. Er is een site voor tienermoeders. Daar lees ik verhalen van andere tienermoeders'.

30. 95%. Jeugdraadpanel 2007: 2

In het kort zijn de conclusies van deze jongerenrapportage vergelijkbaar met die van het rapport van het Kinderrechtencollectief: Het Koninkrijk der Nederlanden is een goede plaats voor kinderen om op te groeien.

Jongeren hadden zelf een stem in dit rapport en lieten merken dat ze zich zorgen maken om groepen in kwetsbare posities, die moeilijkheden tegenkomen.

Ten eerste kunnen we concluderen dat discriminatie en tolerantie belangrijke onderwerpen zijn voor jongeren. In het algemeen lijken jongeren een sterk rechtvaardigheidsgevoel te hebben, hoewel ze zelf ook aan enkele vooroordelen vasthouden. Tegelijkertijd hebben veel van hen te maken met discriminatie op verschillende gronden, zoals afkomst, religie of seksuele voorkeur. Gelijkheid is zeker nog niet bereikt. Bovendien benadrukken (ongedocumenteerde) migranten zowel in Nederland als op de Eilanden het belang van identiteit, privacy en educatie.

Ten tweede kunnen we uit het hoofdstuk over voorzieningsrechten afleiden dat jongeren in Nederland en op de Eilanden in het algemeen niet veel problemen hebben. Een aantal kwetsbare groepen hebben echter wel serieuze problemen. Jonge ouders – vooral tienermoeders – komen moeilijkheden tegen bij voorzieningen als bijvoorbeeld onderwijs, gezondheidszorg en een stabiel leven voor hun kinderen. Een andere kwetsbare groep, jonge delinquenten, benadrukt basisrechten zoals een stabiel en zorgzaam gezinsleven. Tenslotte kan de speciale zorg voor jongeren met een beperking of gedragsproblemen nog verder verbeterd worden. Net als in het rapport van het Kinderrechtencollectief (2007), benadrukken jongeren zelf het belang van gezondheidszorg en onderwijs.

Ten derde heeft de meest zorgwekkende conclusie uit het hoofdstuk over beschermingrechten betrekking op kinderen in kwetsbare posities. Voorbeelden van jongeren wiens rechten geschonden worden zijn jonge moeders (en vaders), jongeren met een lichamelijke beperking, jongeren in tehuizen, maar bovenal asielzoekers en jonge ongedocumenteerde migranten. In onze interviews noemden jongeren vaak één van de beschermingsrechten als het meest belangrijk. Ze vinden allemaal dat (seksueel) misbruik en geweld tegen jongeren zeer zorgwekkend is. Dit versterkt de boodschap uit rapporten over kindermishandeling in thuissituaties (2007) die hogere aantallen mishandelingen dan ooit verwacht naar voren brachten.

Tenslotte is er ruimte voor verbetering van de uitvoering van het recht op deelname voor jongeren in kwetsbare posities. Informatie over seksualiteit en tienerzwangerschap moet bijvoorbeeld veel gemakkelijker en overal verkrijgbaar zijn. Jonge asielzoekers moeten veel vaker geïnformeerd worden over hun situatie. In algemenere zin lijken jongeren meer behoefte te hebben te leren wat hun rechten zijn en hoe ze deze kunnen gebruiken zodat ze actief kunnen deelnemen binnen de maatschappij en betrokken worden bij zaken die hen aangaan.

Voor dit rapport zijn jongeren betrokken bij een zeer belangrijke zaak die hen aangaat: hun eigen rechten. Jongeren hebben over hun rechten geleerd, hun mening erover gegeven en de kans gegrepen hun ervaringen met ons te delen. Wij vinden dat de informatie in dit rapport en de ervaringen van deze jongeren een waardevolle aanvulling zijn op het rapport (2007) van het Kinderrechtencollectief.

Aandachtspunten

- De voortdurend kwetsbare situatie van jonge ongedocumenteerde migranten in Nederland en op de Eilanden
- Blijvende beperkingen voor de bescherming van de rechten van jongeren op de Eilanden
- Tekortkomingen in maatschappelijke zorg voor jongeren
- Het gezamenlijk in dezelfde instellingen plaatsen van jonge delinquenten en jongeren met gedragsproblemen
- Het gezamenlijk in gevangenissen plaatsen van jonge delinquenten van 16 of ouder met volwassenen

Bronnen

Braat, drs. K. C. (2004) Ik ben er wel, maar ze zien me niet: Ervaringen van 'illegale' kinderen in Nederland. Defence for Children, Amsterdam.

Defence for Children (2006) Wij willen blijven: IVRK-bepalingen.
http://www.defenceforchildren.nl/ariadne/loader.php/nl/dci/Proefproces/IVRK_in_de_dagvaarding.pdf
(17 oktober 2006).

Kinderrechtencollectief (2007) NGO-rapportage.

Nederlandse Jeugdraad (2005) JIJ rapport 2005

Nederlandse Jeugdraad (2005) JIJ rapport 2006

Nederlandse Jeugdraad (2007) JIJ rapport 2007

Jeugdraadpanel 2004 Sport

Jeugdraadpanel 2005 Jeugdcriminaliteit

Jeugdraadpanel 2005 Respect

Jeugdraadpanel 2006 Seksualiteit en Tolerantie

Jeugdraadpanel 2007 Kinderrechten

Dit rapport wordt gesponsord door:

Bijlage I: Kenmerken van de onderzochte groep jongeren

Om de informatie voor dit rapport te vergaren hebben we verschillende methodes gebruikt:

1. Ten eerste hebben we een enquête over kinderrechten laten invullen door het Jeugdraadpanel, een groep van 458 Nederlandse middelbare scholieren.
2. Ten tweede hebben we gesproken met 15 vertegenwoordigers en leden van lokale jongerenorganisaties in Nederland en op de Eilanden.
3. Ten derde hebben we 30 nationale jongerenorganisaties gevraagd een enquête in te vullen over wat zij weten van kinderrechten, wat ze belangrijk vinden en of ze activiteiten over kinderrechten organiseren.
4. Ten vierde hebben we diepte-interviews gehouden met groepen jongeren in kwetsbare posities, die vaak niet gehoord worden. We hielden deze interviews met 130 jongeren, gelijk verdeeld over het vaste land en de Eilanden.
5. Ten slotte hebben we gebruik gemaakt van verschillende rapporten over en door jongeren die in de afgelopen vijf jaar gepubliceerd zijn. Meer dan duizend (1085) jongeren namen deel aan het JIJ (Jongeren Interviewen Jongeren) rapport uit 2005, in 2006 waren dat er 1206 en in 2007 namen 1147 jongeren deel. Het Jeugdraadpanel (over sport) bestond in 2004 uit 763 jongeren. 235 jongeren namen deel aan het onderzoek over jeugdcriminaliteit in 2005, 338 droegen bij aan het rapport over respect in 2005 en in 2006 bestond het Panel (dat toen seksualiteit en tolerantie besprak) uit 529 jongeren.

In totaal hebben zodoende meer dan 5600 jongeren deelgenomen aan dit rapport.

Diepte-interviews:

Voor dit rapport hebben we jongeren uit meerderheids- en minderheidsgroepen zowel uit Nederland als van de Eilanden (Antillen en Aruba), samen het Koninkrijk der Nederlanden, geïnterviewd. Een aantal van de groepen die we geïnterviewd hebben, zijn:

Jonge vluchtelingen/asielzoekers, jonge delinquenten, jonge (tiener)moeders, jongeren met een lichamelijke of verstandelijke beperking en/of gedragsproblemen, jongeren met drugsproblemen, jongeren en jeugdzorg, lokale jeugdraden en nationale jongerenorganisaties, jongeren met leermoeilijkheden, jongeren uit achterstandswijken, dakloze jongeren en jongeren in gezinsvervangende tehuizen of pleeggezinnen.

Het Jeugdraadpanel van 2007

In 2007 bestond het Jeugdraadpanel uit 458 jongeren met een gemiddelde leeftijd van 16 jaar verdeeld over elf middelbare scholen uit het hele land. De groep bestond uit 246 meisjes (54%) en 210 jongens (46%) die verschillende niveaus van onderwijs volgen. Meer dan driekwart van de jongeren (76%) heeft twee ouders die in Nederland geboren zijn. 24% van de deelnemers heeft één of twee ouders die in het buitenland geboren zijn. De meeste jongeren uit deze laatste groep (19% van het totaal) heeft één of twee ouders uit een niet-westers land.

DEFENCE for
CHILDREN
international

unicef
KINDEREN EERST

